

7-13 березня
Короткий огляд ситуації

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Збройні сили РФ, за підтримки приватних військових компаній, продовжили здійснювати наступ у Донецькій області, у напрямках Бахмута, Лиману, Мар'їнки, Авдіївки та Вугледара, а також у Луганській області, в районі Кременної. Спостерігається подальше розгортання [конфлікту](#) між регулярно російською армією та ПВК, зокрема, ПВК “Вагнер”.
- Втрати російських військ, за даними української сторони, на 13 березня складають вже близько [160 тисяч](#) загиблими. Зокрема, лише протягом тижня втрати загиблими склали 5970 осіб. Разом із тим, втрати української сторони також великі, зокрема, за даними уповноваженої Президента України у справах захисників А. Вербицької, лише кількість [зниклих](#) безвісти складає понад 15 тисяч осіб.
- Протягом тижня під обстріли та ракетні удари потрапили Херсон, Запоріжжя, Харків, Нікополь, Марганець, Куп'янськ, Чугуїв, Шостка, Золочів, Краматорськ, Вугледар, Авдіївка, Слов'янськ, Очаків, інші населені пункти, а також прикордонні території Чернігівської, Харківської, Сумської областей. Тривають обстріли цивільної інфраструктури, зокрема [навчальних закладів](#). За словами міністра внутрішніх справ І. Клименка, вже станом на зараз 30% території України потребують гуманітарного [розмінування](#), і в багатьох місцях це важко зробити внаслідок бойових дій, що тривають. Загалом на розмінування України можуть піти десятиліття.
- ЗС РФ продовжують вдаватися до нової тактики масових ракетних обстрілів та дронів атак, паралельно використовуючи балістичні та крилаті ракети, дрони-камікадзе, а також хибні цілі для виявлення українських систем ППО. У ніч проти 6 березня з російського боку було випущено 13 дронів-камікадзе з території РФ. 9 березня російські війська випустили [81 ракету](#) по Україні, зокрема 6 “Кинджалів” (з випущеної 81 крилатої ракети різних типів 34 було збито українськими силами ППО). Перед тим відбувалися запуски хибних цілей із метою виявити українські системи ППО.
- Українські військові на сьогодні складають нову політичну еліту, і старі політики вважають за необхідне рахуватися з цим новим чинником. Це засвідчила, зокрема, присутність вищого військового та політичного керівництва країни на похованні [Героя України](#) Дмитра Коцюбайла, який загинув неподалік від Бахмуту.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- За офіційною [інформацією ювенальних прокурорів](#) 464 дитини загинули та понад 934 отримали поранення різного ступеню тяжкості, 16226 дітей — у списках депортованих. З початку повномасштабного вторгнення РФ щонайменше 12 журналістів та працівників ЗМІ [загинули](#) та

- 21 зазнав поранень під час виконання своїх професійних обов'язків. Під час [обміну полоненими](#) вдалося повернути 126 захисників та 4 захисниці.
- Згідно із [заявою міністра внутрішніх справ](#), росія здійснила понад 40,5 тисяч обстрілів, у результаті чого було зруйновано більш як 152 тисячі житлових будинків. За останні 5 місяців росія [випустила по Україні](#) 821 ракету на суму близько \$7,462 млрд. На Бахмутському напрямку за добу [у полон потрапляє](#) як мінімум двоє-троє російських військових.
  - За оцінками [HALO Trust](#), в Україні міни та вибухові речовини могли забруднити територію розміром із Великобританію. Було розпочато [другу посівну](#) за час війни, посіяно 16 тис. гектарів зернових. У коментарі [The New York Times](#) вказано, що російські війська свідомо мінують та обстрілюють поля України з метою якомога сильніше нашкодити українській сільгоспгалузі.
  - За результатами опитування Київського міжнародного інституту соціології, [68% українців](#) вважають, що Україна має намагатися звільнити всю територію включно з Кримом, навіть якщо буде ризик зменшення підтримки Заходу і ризик тривалішої війни. Також понад 50% українців, згідно з останніми опитуваннями, підтримують легалізацію одностатевих [партнерств](#). Близько 53% українців вважають недоречним для українських культурних діячів створювати свої продукти російською [мовою](#).
  - З 29 березня буде припинена дія [договору про оренду](#) між Києво-Печерською лаврою та Українською православною церквою (УПЦ (МП)). Раніше держава повернула у свою власність два ключові храми Києво-Печерської лаври – Свято-Успенський собор і Трапезну церкву. Деякі представники УПЦ (МП) налаштовані на конфронтацію з владою через майнові питання, що може призвести до виникнення конфліктогенної ситуації. При цьому, згідно з результатами опитувань, понад половина українців взагалі налаштовані на [закриття](#) УПЦ (МП). При цьому представники цієї церкви налаштовані боротися проти розривання договорів про користування найбільш відомими релігійними спорудами, зокрема, [Києво-Печерською лаврою](#).
  - Через значні втрати особового складу, російська сторона вдається до [альтернативного джерела](#) поповнення живої сили. Так, було відзначено рух потяга із плацкартними вагонами у бік Донецької області, один із вагонів — із засудженими жінками.
  - Продовжується пограбування російськими військовими тимчасово захоплених територій. До прикладу, в Енергодарі окупанти почали [вивозити навчальне обладнання](#) з навчально-тренувального центру Запорізької атомної електростанції. Згідно із [повідомленням CNN](#), росія захоплює зброю, надану Україні партнерами, та далі передає її до Ірану.
  - З боку [таджицьких мігрантів](#) була висловлена скарга щодо невиплати заробітної плати за відновлення Маріуполя. Багато з них були відправлені російськими будівельними компаніями ще у жовтні-листопаді минулого року.
  - 13 березня було проведено [черговий раунд консультацій](#) російської міжвідомчої делегації з представниками ООН щодо “зернової ініціативи”. Як результат, російська сторона не висловила заперечень проти продовження зернової угоди, проте [лише на 60 днів](#), подальша позиція визначатиметься залежно від реального прогресу щодо нормалізації російського сільськогосподарського експорту. Чорноморська зернова угода була укладена в липні 2022-го

за посередництва ООН і Туреччини, її термін дії завершується 18 березня. Попередньо українська сторона наголошувала, що угода повинна бути безстроковою, адже Україна є [гарантом продовольчої безпеки](#) для 400 млн людей у світі.

- Президент Білорусі підписав [указ про призов](#) офіцерів запасу на військову службу: 230 чоловіків віком до 27 років та до органів прикордонної служби — до 20 осіб.
- За інформацією Центру національного спротиву, окупанти готують [нову хвилю мобілізації](#) у т.о. Луганщині та Донеччині, окупаційні військкомати закликали навчальні заклади подати списки всіх юнаків 2006 року народження.
- За даними Міністерства реінтеграції України, станом на початок березня 2023 року кількість незареєстрованих ВПО в Україні складає близько [7 млн осіб](#). Це свідчить про невідповідність офіційно зареєстрованих даних та реального стану справ, відповідно, про потребу реагувати не лише на офіційно зареєстровані відомості, а на значно більші за масштабом проблеми.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **“Довіра до президента”, єднання народу навколо нього.** Путін вчергове [висловлюється](#) про загрози безпеки рф та потребу єднання росіян у боротьбі з ними. Поширюються повідомлення про високий рівень довіри путіну та суспільний консенсус стосовно його дій у суспільстві. За [результатами](#) опитування від 10 березня більшість росіян (80%) довіряють президенту РФ Володимиру Путіну, його діяльність підтримують 76,7% — показало опитування Всеросійського центру вивчення громадської думки (ВЦИОМ). Відповідні показники продемонстрували, що така підтримка навіть начебто зросла порівняно з лютим.
- **“Постійні перемоги російської зброї, українські втрати”.** Поширюються нарративи, йдеться про успіхи російської армії на Донеччині, Шойгу [розмірковував](#), що “взяття російськими військами міста Бахмуту дозволить збройним силам рф продовжити наступ углиб оборони українських збройних сил”. Тональність [подання](#) офіційних повідомлень стосовно дій російської армії в ході “сво” є переможною у внутрішньому інформаційному полі, міноборони рф інформує про [знищення](#) українських збройних сил на різних напрямках, ураження військових складів та ін. У полі уваги Донецька та Запорізька області. При цьому на офіційних каналах поширюється [звернення](#) пригожина, глави ПВК “вагнер” про складну воєнну ситуацію у Бахмуті. Постійно [йдеться](#) про величезні людські втрати української армії.
- **“Удар відплати”, виправдання масованих ракетних обстрілів української цивільної інфраструктури.** Ракетні обстріли української енергетичної та цивільної інфраструктури 9 березня в офіційних російських змі [подаються](#) як “удар відплати” щодо начебто організації українцями “терактів” на Брянщині.
- Зустрічаються нарративи та повідомлення, які розповідають, “чому Україна не замерзла взимку”, один із ключових [висновків](#) — тактика обстрілів українських об’єктів енергетичної інфраструктури з боку рф була успішною, але з України виїхало надзвичайно багато людей, зима була теплою, що дозволило Україні потриматися.

- **“Своїх не кидаємо”, соціальна підтримка родин учасників “сво”.** Поширюється інформація про [підтримку](#) членів родин учасників “сво” ([медична підтримка](#) у Чуваській республіці). Путін [зустрівся](#) з лідером Чечні Р. Кадировим та подякував чеченцям за участь у “сво” та особисто кадірову, на [офіційних](#) каналах було поширена відео-трансляція відповідної зустрічі.
- **Заперечення української ідентичності, заперечення перемовин. “Цілі “сво” будуть досягнуто у військовий спосіб”, “деокупація українського народу”.** Заперечується можливість мирних перемовин, озвучуються підвалини для продовження війни, перехід її у довготермінове русло, війну на “виживання” із потужним застосуванням воєнного компонента. Російське політичне керівництво вказує, що цілей рф в Україні зараз можна досягти тільки воєнним шляхом, перемовини не є актуальними ([песков](#)), не існує будь-яких передумов для переходу процесу в мирне русло. Триває заперечення української ідентичності, так, умовою переходу війни у мирне русло буде [“деокупація українського народу”](#).
- **“Репресії в Україні”.** Поширюються наративи стосовно гонінь Української православної церкви в Україні (Церква у підпорядкуванні Російській православної церкві. Зроблено низку заяв про “державний тиск” на УПЦ МП ([кирил](#))).
- **“Приростання рф “новими регіонами”, “своїх не кидаємо”. Інтеграція “нових регіонів в рф”.** Триває інтеграція “нових регіонів” Запорізької та Херсонської областей в рф, зокрема рф подає затримання та репресії проти цивільних громадян, як арешти [“посібників збройних сил України”](#). Анонсується [участь](#) путіна у заходах із “возз’єднання Криму з рф”. У самому Криму [зазначають](#), що “інтеграція нових регіонів” в рф може тривати майже 5 років. 7 березня путін [зустрівся](#) із російським запорізьким призначенцем, мова також йшла про формування військового корпусу із мешканців Запорізької області, що подається як створення “добровільного батальйону”, при цьому [вказується](#), що відповідних “добровольців” тестують на поліграфі.
- **“Китай з рф”. Антизахідні наративи.** Поширюються антиамериканські та антизахідні наративи, зокрема стосовно потреби перемовин США з рф, щоб [“армія рф не дійшла до Польщі”](#), адже українська армія втрачає надзвичайно багато військових, подібні висловлювання викладаються від імені колишніх американських військових. Паралельно з цим в офіційних змі [поширюються](#) “аналітичні матеріали” про розвиток співпраці з Китаєм, який усвідомив неминучість конфлікту із Заходом, при цьому [вказується](#), що США “технологічно” програють Китаю. Шойгу [вказує](#), що співпраця рф та Китаю є оплотом стабільності у світі. З переобранням Сі Цзіньпіна, його [поздоровив](#) патріарх Кирил, говорячи про “православну громаду Китаю” та її славне минуле. [Анонсується](#) порядок денний перемовин рф та Китаю щодо “китайських мирних ініціатив”.